



Lunds kommun  
Stadsbyggnadskontoret  
Box 41  
221 00 Lund

stadsbyggnadskontoret@lund.se

## Yttrande över **Detaljplan för Hunnerup 30 m.fl. i Lund**

Dnr: PÅ 24/2019

### Sammanfattning

Lunds Naturskyddsförening, LNF, anser att planförslaget i sin nuvarande form inte ska genomföras, av främst tre skäl. LNF menar att jordbruksmark liksom annan mark som hittills inte varit bebyggd eller hårdjord ska undantas från exploatering. Förslaget strider mot Miljöbalkens bestämmelser om markanvändning och mot Lunds kommuns egna mål som uttrycks i LundaEko. Vidare innebär förslaget en oacceptabel försämring av en redan ansträngd trafiksituation i hela Sankt Lars-området. Slutligen hotar exploateringen oersättliga naturvärden, som fridlysta fladdermöss och fåglar.

### Skälen för vårt ställningstagande

**Jordbruksmark ska inte tas i anspråk för bebyggelse.** I planbeskrivningen sidan 53 anges helt kort en bedömning att nya bostäder är ett angeläget allmänt intresse som överväger intresset av att åkermarken bevaras i denna del. LNF delar inte denna bedömning. Vi hänvisar till Miljöbalken 3 kap 4 §: *Brukningsvärd jordbruksmark får tas i anspråk för bebyggelse eller anläggningar endast om det behövs för att tillgodose väsentliga samhällsintressen och detta behov inte kan tillgodoses på ett från allmän synpunkt tillfredsställande sätt genom att annan mark tas i anspråk.* Vi menar att behovet av bostäder i Lunds kommun kan tillgodoses på annat sätt. Vi hänvisar också till LundaEko, Lunds program för ekologisk hållbarhet 2021–2030, avsnitt 4.4: *Jordbruksmark. Lunds kommun ska i framtida bebyggelseplanering först och främst utgå från att växa genom förtätning av befintlig bebyggd mark eller hårdgjorda ytor. Den högklassiga jordbruksmarken (klass 8–10) ska värnas. Jordbruksmark bör inte tas i anspråk för ny bebyggelse.* Det förhållande att det sedan tidigare finns byggrätter (som aldrig utnyttjats) på den jordbruksmark som ingår i det här förslaget minskar naturligtvis inte markens betydelse som resurs för odling. I dessa delar bör den gamla planen med verksamhetsområde upphävas. Detta innebär att åtminstone Åkerkvarteret och Idrottskvarteret ska utgå ur planen.



### **Trafiken**

Exploateringen leder till en ökning av trafiken till och från planområdet. LNF hänvisar igen till LundaEko, avsnitt 3.2, Transporter: *Utsläppen av växthusgaser från transportsektorn ska minska med minst 90 procent mellan 2010 och 2030.* För att utsläppen ska minska måste mängden transporter minska. Ett viktigt sätt att nå det målet är att stadsplaneringen utgår från att människor ska kunna leva bilfritt; så är inte fallet här. Det är sannolikt att de nya invånarna i området i hög utsträckning kommer att anse sig vara beroende av bil i sitt vardagsliv.

I Trivectors mobilitets- och parkeringsutredning påpekar man mycket riktigt att Sankt Lars väg genom hela det gamla sjukhusområdet inte är anpassad för att hantera större mängder genomfartstrafik. Med en utbyggnad i Hunnerup kommer vägen genom hela området att belastas ytterligare, i runda tal från 3700 fordon per dygn till knappt 4500 fordon per dygn. LNF vill att inga åtgärder som ökar motortrafiken i området får vidtas förrän problemen med hämtning och lämning vid skolor, köerna vid utfarten mot väg 108, det förhållande att cyklister på flera ställen måste korsa vägbanan, och den allmänna trängseln på den smala och krokiga genomfartsvägen har lösts. Vi vill att biltrafiken begränsas och den tidigare karaktären av park med grönska, lugn och ro återställs. Själva trafikmängden är påtagligt negativ för riksintresset för kulturmiljövård.

I utredningen (sidan 29) pekar Trivector på två punkter som är särskilt kritiska för konflikter mellan motortrafik och korsande cykeltrafik. LNF vill lägga till en tredje, som finns precis i gränsen av planområdet där Sankt Lars väg går över Höje å. Där föreslås en ny gång- och cykelväg på östra sidan om vägbron. Där slutar plankartan, och vart de cyklister som befinner sig på cykelvägen ska ta vägen framgår inte. Antingen får de fortsätta rakt fram i biltrafiken ute på körbanan, eller korsa vägen för att komma till cykelbanan på andra sidan. I så fall måste övergången, mitt på en raksträcka, utformas så att gåendes och cyklisters säkerhet prioriteras. En annan möjlighet kan vara att bredda den befintliga cykelbanan på västra sidan och göra den dubbelriktad. LNF vill att denna möjlighet undersöks.

### **Naturvärden**

LNF anser att naturvärdena har mycket större tyngd än vad som framgår i planen. Planområdet gränsar till det nyligen bildade naturreservatet Höjeådalen där värdefulla natur- och kulturmiljöer ska bevaras, vårdas och återställas. Livsmiljöer för skyddsvärda arter ska skyddas, nyskapas och återställas. Även i planområdet finns sådana miljöer och skyddet får inte upphöra vid reservatsgränsen. Den här typen av naturmiljö med fåglar, fladdermöss, gamla träd och inslag av vildhet förekommer ytterst sparsamt i Lunds tätort och är därför särskilt viktig att bevara. Exploateringen hotar naturligtvis naturmiljön och måste därför begränsas. Naturreservatet är redan idag mycket väl utnyttjat – vilket i grunden är positivt – men utsätts också för stort slitage. Frågan är om reservatet tål ytterligare belastning. Det byggande som ändå kan komma att ske



måste därför utföras med stor hänsyn till naturmiljön och gällande tvingande lagstiftning.

LNF hänvisar till en dom i Mark- och miljööverdomstolen 2023-05-08 i ärendet P14414-21, där domstolen upphävt Motala kommuns beslut om detaljplan som skulle möjliggöra en etablering av en större besöksanläggning med bl.a. följande motivering. *Samtliga arter av fladdermöss är fridlysta och enligt 4 a § artskyddsförordningen är det förbjudet att bl.a. avsiktligt döda eller störa fladdermöss samt att skada eller förstöra deras fortplantningsområden eller viloplats. För dispens från förbudet krävs bl.a. att det inte finns någon annan lämplig lösning och dispensen inte försvårar upprätthållandet av en gynnsam bevarandestatus hos artens bestånd i dess naturliga utbredningsområde (14 § artskyddsförordningen).*

*PBL ställer inte uttryckligen krav på att bestämmelserna om artskydd ska beaktas i ett detaljplaneärende. Regelsystemet får emellertid anses förutsätta att underlaget i ett planärende belyser dessa frågor på ett erforderligt sätt så att en samlad bedömning av de planerade åtgärdernas inverkan på fridlysta arter och deras fortplantnings- och viloområden kan göras. Om frågan om artskyddsdispens tas upp först sedan övriga prövningar slutförts finns en risk att någon verklig prövning i dessa delar inte kommer till stånd (jfr rättsfallet RÅ 2005 ref. 44).*

Planförslaget saknar uppgifter om biologisk mångfald och tar inte hänsyn till de inventeringar av de fridlysta artgrupperna fladdermöss och vilda fåglar som genomförts. Kommunens bedömning av betydande miljöpåverkan genomfördes två år innan dessa inventeringar. Eftersom bedömningen ska uppdateras när nya uppgifter framkommer är den befintliga direkt vilseledande.

Fladdermusinventeringen genomfördes av konsultbolaget Calluna under 2022. Hela planområdets ytterkanter undersöktes på sammanlagt åtta ställen. Fladdermöss påträffades på samtliga, dock inte lika många arter överallt.

Calluna sammanfattar sina resultat så här. Vid inventeringstillfällena (föryngrings- resp. flyttningstid) observerades totalt åtta fladdermusarter varav tre arter är rödlistade: barbastell (nära hotad, NT), brunlångöra (NT) och nordfladdermus (NT). Fladdermusarten barbastell är upptagen på habitatdirektivets bilaga 2, dvs. skyddad av EU.

I Sverige finns det 19 fladdermusarter enligt länsstyrelsen och alla finns i Skåne. Samtliga är rödlistade och 13 av dem utrotningshotade. Eftersom åtta arter på samma lilla yta är anmärkningsvärt många, måste inventeringsresultaten sättas in i ett regionalt sammanhang och relevanta slutsatser dras.

Calluna bedömer att skydds- och/eller kompensationsåtgärder bör ske längs med Höje å (nordvästra till nordöstra delen av undersökningsområdet) med hänsyn till den höga fladdermusaktiviteten och fyndet av barbastell i området. Calluna rekommenderar att gamla träd och träd med håligheter och sprickor sparas över hela undersökningsområdet för att gynna boplatsmöjligheter för fladdermöss. Fuktiga områden och vattendrag bör bevaras eftersom dessa utgör



viktiga jaktmiljöer för fladdermöss och bidrar till insektsproduktiviteten i landskapet. Fladdermössen behöver mörka områden för föryngring, dagvistelse och övervintring, men också gläntor för att hitta mat.

Calluna har på uppdrag av exploatören hittat minst åtta fladdermusarter, vilket kan jämföras med två arter i S:t Larsparken, strax norr om Hunnerup. Dessutom hittades tre fladdermöss som inte kunde artbestämmas under den korta tid som inventeringen pågick. Om man letat senare på året hade man nog hittat även gråskimrig fladdermus, som är vanlig i Lund på hösten. Som jämförelse kan nämnas att totalt nio arter hittades i elva av Malmös lämpligaste parker och att åtta arter är lika många som hittades i hela Højeådalens naturreservat, i båda fallen under en längre undersökningstid. Åtta arter på ett så litet område är mycket ovanligt i södra Skåne. Om man tar hänsyn till områdets ringa areal är nog Hunnerupsområdet unikt för hela Skåne och därmed Sverige. Sannolikt är det områdets många olika biotoper som förklarar artrikedomen. Här finns gamla ihåliga träd, gamla byggnader och ett skuggat vattendrag på ett litet område. Därmed undviker de olika arterna att konkurrera med varandra om födan. Läs mer om fladdermössens livsvillkor i länsstyrelsens skrift "Fladdermöss i Skåne" och på BatLife Swedens hemsida <https://batlife-sweden.se>. Om SBK behöver hjälp för att t.ex. fatta beslut om relevanta skyddsåtgärder, kontakta styrelsen på [batlifsweden@gmail.com](mailto:batlifsweden@gmail.com) eller dess ordförande, den internationellt verksamme forskaren Johnny de Jong, [johnny.de.jong@slu.se](mailto:johnny.de.jong@slu.se).

LNF föreslår följande. Inga gamla träd får tas ner. Dessa är genom det mörker de skapar viktiga för fladdermössens dagvila, parning, unguppfödning och vintervila. Gläntorna mellan dem och brynen längs åkermarken är viktiga för fladdermössens födosök. Vegetation m.m. i dessa gläntor ger förutsättningar för fladdermössens föda, dvs. insekter, att föröka sig och hitta mat. Yngre träd ska också sparas så att de arter som lever i de gamla träden har någonstans att ta vägen när de gamla träden dör. Marken i dessa skogspartier får inte bebyggas eller hårdgöras.

Fladdermöss är mycket känsliga för ljus på nätterna. Det betyder att all utomhusbelysning måste vara nedåtriktad. Närvarostyrd belysning bör prioriteras där det är möjligt. Belysningen från bebyggelsen måste också minimeras. Det innebär att de fönster som vetter mot de gamla träden måste vara små och belysningen vara tänd så lite som möjligt nattetid. Om man inte kan ställa krav på belysning i en detaljplan, så är den enda möjligheten att förhindra att trädens övre delar blir belysta, att inte tillåta så höga hus.

Gamla hus måste undersökas vad gäller fladdermusförekomst. De utrymmen där djuren påträffas måste skyddas och de in- och utgångar som hittas får inte vara belysta.

Planförslaget innebär en ökad gång- och cykeltrafik över gångbron vid hunddagiset. Då kommer krav att ställas på ökad belysning för de passerandes säkerhet. Ett sådant krav är oacceptabelt eftersom ökad belysning kan spolia den yngelplats för dvärgpipistrell som troligen finns i närheten samt försvåra



artens möjlighet att hitta mat. I Malmö har man på senare tid belyst ett antal kyrkor, vilket fått till följd att brunlångöra inte längre finns kvar i kommunen. Denna art och andra som är känsliga för ökad belysning minskar i snabb takt i Skåne.

I Hunnerupsområdet hittades många fågelarter, men få som häckar där. Grönfink och tornseglare som har minskat snabbt i antal på senare år har troligen häckat här i sen tid. De är numera klassade som starkt hotade. Enligt artskyddsförordningen får inga åtgärder vidtas som påverkar vilda fåglar negativt, både vad gäller häckning och födosök.

För Lunds Naturskyddsförening

Tomas Björnsson, ordförande

Epost: [cicero@rtb.se](mailto:cicero@rtb.se), tfn: 0708-138158